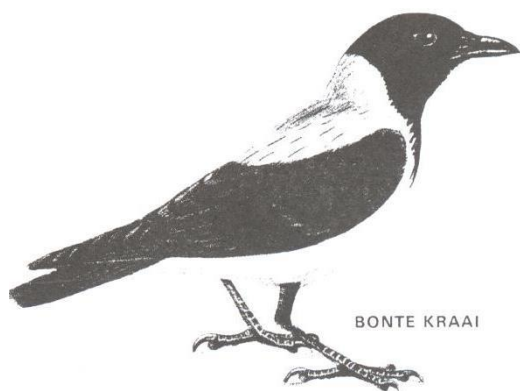

Over het vogelleven in Toscane is niet veel te melden. De zomer is natuurlijk nooit de beste tijd om een indruk van de vogelstand te krijgen. Ten zuiden van Siena besteedden we een ochtend aan vogels kijken. Hier ligt een merkwaardig droog erosielandschap *Le Crete* geheten. We waren erg gespitst op het waarnemen van een Lannervalk,

maar verder dan een Buizerd en een Zwarte Wouw kwamen we niet. Aardig was hier de waarneming van een familie Kleine Klapeksters.

Nadat we Florence, Pisa, Siena en nog een flink stel kleinere plaatsen hadden bezocht, brachten we nog vier (regen)dagen door aan de Italiaanse kant van de Monte Rosa. Hierdoor werd onze Italiaanse vogellijst toch nog opgekrikt tot 112 soorten. Op die lijst ontbreken soorten als Heggenmus, Winterkoning, Grote Bonte Specht, Grauwe Vliegenvanger, Grauwe Gors, Grasmus en Kuifleeuwerik. De Merel werd pas na een week gevonden in een ommuurde kloostertuin. De Hop werd slechts eenmaal gezien. Ongetwijfeld krijg je een veel betere indruk van de vogelrijkdom (of armoede) in het voorjaar. Verrassend voor ons was de geweldige rijkdom aan moerasvogels bij Ravenna. Ook ten oosten van Venetië moeten nog prima gebieden liggen. Niet direct naast de deur, maar ook onderin de 'laars' van Italië is nog veel te ontdekken. Tenslotte moet Sardinië worden genoemd. Het is het enige gebied met een goede roofvogelstand: Vale Gier, Havikarend, Eleonora's Valk.

Natuurbelevissen in Oostenrijk en Hongarije

Kees Verweij

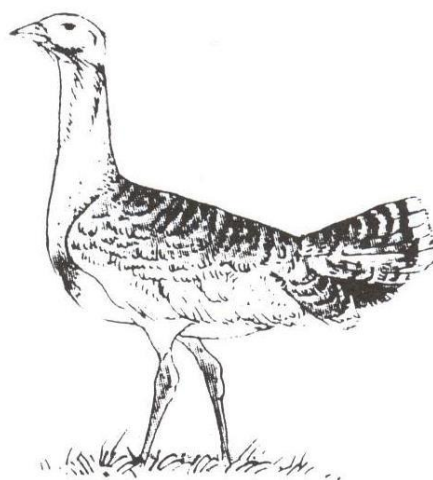
Onze zomervakantie ging ditmaal in zuid-oostelijke richting n.l. Oostenrijk en Hongarije.

Wie aan Oostenrijk denkt, denkt in de eerste plaats aan hoge bergen, maar de plek, waar wij het eerst neerstreken, deed daar in het geheel niet aan denken. Het ging hier om de camping bij St. Andrä, even ten oosten van de Neusiedler See. De omgeving van de Neusiedler See staat bekend als een belangrijke pleisterplaats van allerlei soorten watervogels. Het meer zelf is voor vogels wat minder interessant, want er vindt nogal wat recreatie plaats. Het gaat veeleer om de vele kleinere meren, die even ten oosten van de Neusiedler See liggen zoals de Zick See en de Lange Lacke. Op de strandjes van deze meren waren tal van steltlopers te zien zoals Kemphanen, Kluten, Groenpootruiters, Witgatjes, Oeverlopers en Bosruiters. Ook zaten er enkele Steltkluten tussen. Een opvallende verschijning is de Grote Zilverreiger, die daar in behoorlijke aantal broedt. Al vlak achter de camping zagen we ze 's morgens foerageren. Later ontdekten we ook nog Kleine Zilverreigers en Lepelaars, die hier eveneens broeden.

Het landschap rond de camping bestaat uit licht glooiende akkers en wijngaarden, afgewisseld met bosjes en houtwallen. In deze bosjes waren

verschillende leuke soorten vogels te zien, zoals de Grauwe Klauwier, die er nog in behoorlijke aantallen voorkomt. Zo nu en dan klinkt de roep van een Grote Bonte Specht, die bij nader inzien toch geen Grote Bonte

maar een Syrische Bonte Specht bleek te zijn. Zijn roep is wat hoger en hij komt wat meer in kleine bosjes voor. Het voornaamste verschil met de Grote Bonte Specht is het ontbreken van een doorlopende

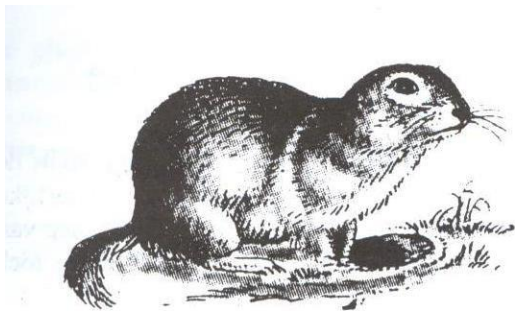
Grote Trap

streep achter het oog.

Een bijzondere belevenis was de Grote Trap. Tegen de Hongaarse grens ligt een uitgestrekt grasland, dat bekend staat als een gebied, waar de laatste Grote trappen in Oostenrijk verblijven. Om ze te zien moet je veel geluk hebben, want ze zijn erg schuw en zitten bovendien op grote afstand. Na enige speuren in dit gebied konden we na een poosje toch enkele Grote Trappen in de verte zien lopen, vergezeld van enkele juveniele exemplaren. Met een telens op mijn fototoestel heb ik er nog een paar mooie opnamen van kunnen maken.

De Neusiedler See ligt in Burgenland, een kleine provincie direct achter Wenen. Deze plek was mij al bekend, want met leden van onze Vereniging ben ik daar al twee keer eerder geweest. Ditmaal echter hadden we onze fietsen bij ons. We konden nu bijna overal komen via speciaal uitgezette fietsroutes.

De camping, waar wij met onze caravan stonden, geniet bekendheid door zijn grote populatie Siesels, een soort grondeekhoorn, die elke ochtend bij tientallen onder onze caravan vandaan kwamen en tijdens het ontbijt kwamen bedelen om zodoende een stukje van ons ontbijt te kunnen bemachtigen.

Siesel

Tussen de akkers hoopten we nog een Scharrelaar of een Hop te zien. Dit lukte echter niet, want bijna op iedere wijngaard stond een groot geluidsapparaat, die het knallen tijdens een jachtpartij moet simuleren om zodoende de spreeuwen uit de druiven te kunnen houden. Met al dat geknal kan ik mij voorstellen, dat Hoppen en Scharrelaars hiervan niet zo gecharmeerd zijn.

Na zo'n weekje Oostenrijk togen we vervolgens naar de puszta in Hongarije. We streken neer in een uitgestrekt landschap, afgewisseld door plasjes, visvijvers enz. in het plaatsje Hortobagy. De camping heette heel toepasselijk "Puzsta Camping" en zag er heel gezellig uit. Het sanitair was niet geheel van de laatste tijd en hier en daar dringend aan reparatie toe, maar we konden ons er aardig mee redden. Direct achter de camping lagen enkele visvijvers en meertjes, die al heel wat verrassingen herbergden. Zo viel ons oog op een Kwak, die

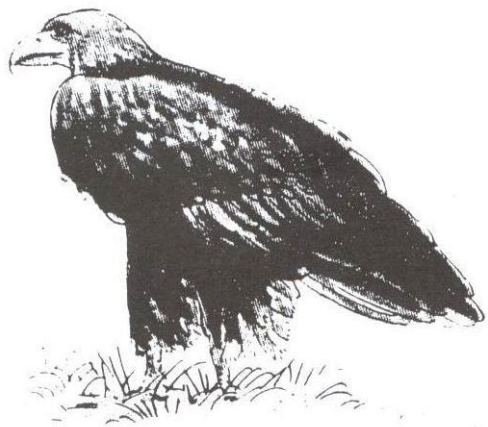
roerloos op een stok in het water zat, loerend naar alles wat voorbij kwam. In de rietkraag zaten verschillende Ralreigers, een vrij kleine reiger, die wat lichtbruin getint is. Verder zaten ook hier weer verschillende Kleine en Grote Zilverreigers. Een opvallende verschijning was hier de Witwangstern, die in grote aantallen de visvijvers afspeuren naar kleine visjes. Zo nu en dan nam zo'n Witwangstern een duik naar beneden en verschalkte vervolgens een klein visje.

De volgende dag gingen we naar de Hortobagy Halasto, een vrij uitgestrekt meren- en visvijvergebied. Voor de vogelaars is goed gezorgd, want op verschillende punten stond daar uitkijktorens, van waar men de omgeving prachtig kon afduren.

Een der eerste verrassingen was de Zeearend, die hier duidelijk op jacht was. Tussentijds zagen we een aantal donkere valkachtige vogels voorbijgaan. Dit bleken Roodpootvalken te zijn, die hier in een kolonie broeden. Een leuke waarneming was een Wouwaapje, de kleinste reigersoort, die zich helaas maar even liet zien en onmiddellijk weer het riet indook. Wat dat betreft zijn de Ralreigers wat publieksvriendelijker, want ik wist er een te fotograferen, die rustig op de rand van een bootje voor zich uit zat te kijken.

De Grauwe Gans is hier een algemene verschijning, want hij broedt in behoorlijke aantallen.

Het loont zeker de moeite ook de

Zeearend

elektriciteitsleidingen af te zoeken, want we zagen al vrij spoedig de Kleine Klapexster, een wat grotere lichtgrijze Klauwierensoort met een vrij dikke zwarte oogstreep. We hoopten in stilte een Scharrelaar te zien, maar dit is ons helaas niet gelukt.

Een zeer aparte soort is de Dwergaalscholver, die op verscheidene plekken in groepjes bij elkaar zat. Tot

onze verbazing zagen we ook nog een Zwarte Ibis voorbijvliegen.

Overall in de dorpen zie je ooievaarsnesten zitten, boven op elektriciteitspalen. Soms zaten er wel zes of meer nesten in een straat. Vooral 's avonds hoor je ze tegen elkaar kleppen. Overdag zie je ze overall op de landerijen en de puzsta foerageren.

Om wat verder de puzsta in te kunnen zijn we een keer met een huifkartocht mee gegaan. Naast verschillende leuke observaties werden wij verrast door een korte, zij het wat toeristische demonstratie van enkele Hongaarse herders met hun paarden.

Een bezoek aan een csarda is ook de moeite waard. Men kan er prima eten onder het genot van heerlijke wijn en een Hongaars zigeunerorkest.

Roofvogels zijn ook bepaald niet zeldzaam in dit gebied, want we zagen bijvoorbeeld ook nog een Bastaardarend, een Dwergarend en een Slangarend. Daarnaast zagen we boven het dorpje een Sakervalk overvliegen.

Niet alleen op vogelgebied is er van alles te beleven. Er zitten daar veel Ringslangen, die we o.a. in het water zagen rondzwemmen. Verder zijn er nog grote aantallen padden en kikkers, waaronder ook het kleine felgroene gekleurde Boomkikkertje.

We hebben daar een prachtige week gehad met vele vogels en andere bezienswaardigheden. Een van de hoogtepunten was wel de aanblik van zo'n 500 Kraanvogels.

Na deze week bezochten we het Bükkgebergte, dat o.a. bekend staat om zijn vele spechtensoorten. De zomer is niet de meest geschikte tijd om ze waar te

nemen, maar we hebben in elk geval de Middelste Bonte Specht en de Grijskopspecht heel mooi gehoord. Naast de vele soorten vogels is dit gebied heel bekend om zijn vlinders, want naar verluidt komen er wel meer dan 150 verschillende soorten dagvlinders voor. Zo wist ik al in een dag 6 soorten parelmoervlinders te fotograferen, waaronder de overvloedige Keizermantel en de Zilveren Maan. Zowel de Konings- als de Koninginnepage fladderden regelmatig rond. Bij de ingang van de camping in dit gebied zagen we de eerste morgen al een Rouwmantel rondtrekken.

Het Bükkgebergte is verder een plaats om heerlijk te wandelen of te fietsen. Voor dit laatste moet je wel een behoorlijke conditie hebben, want de paden kunnen behoorlijk steil en vrij onbegaanbaar zijn. Niettemin kun je toch veel per fiets bereiken. Zo kom je bijvoorbeeld nog kolenbranders en kalkbranders tegen, beroepen, die bij ons al lang zijn uitgestorven.

De eigenaar van de camping, waar wij stonden, is een Nederlandse bioloog, die al vele jaren in deze streek onderzoek heeft verricht, vooral op het gebied van vlinders. Met hem zijn we een keer op pad gegaan en dank zij hem kwamen we van alles op het spoor. Een leuke verrassing was nog een Bid-sprinkhaan, die zich prachtig liet fotograferen.

Het zou te ver voeren alles hier te vermelden, wat we zo in drie weken hebben gezien, maar Hongarije is een land, dat zeker nog eens door ons bezocht zal worden.

Naar de bollen: vogelaars gezocht!

Kees Langeveld

Het klinkt misschien gek, maar ook in de bollenvelden kun je als vogelaar goed terecht. Het vlakke land tussen Bennebroek en Rijnsburg krijgt geleidelijk aan landelijke bekendheid als een bolwerk voor de Veldleeuwerik en de Patrijs.

Ook de Gele kwikstaart (en in kleine aantallen de Engelse Gele kwikstaart) komt hier algemeen voor als broedvogel.

Zo zijn er nog meer soorten te noemen die zich weten te handhaven, niet ondanks maar juist dankzij de bollenteelt.

Ze broeden tussen de bloembedden, waar ze juist in het broedseizoen nauwelijks gestoord worden. De vraag is alleen: hoe houden we dit zo? Er zijn aanwijzingen dat de aantallen afnemen, maar helaas zijn er voor de 'bollenvogels' op dit moment

geen beschermende maatregelen zoals voor de weidevogels. Het is niet duidelijk waar de afname aan ligt: predatie door kraaiachtigen of vossen? Voedselgebrek bij de insectenetters?

Hoog tijd dat er eens goed naar de 'bollenvogels' wordt gekeken. De Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond heeft in het voorjaar van 2000 een project "Vogelbeheer in het bollengebied" opgestart. Dit is het eerste project in ons land (en in de hele wereld) dat zich richt op de bescherming van de bijzondere broedvogels in de Duin- en Bollenstreek.

Ongeveer 20 agrariërs, aangesloten bij de ANLV Geestgrond, hebben laten weten dat vogeltellers welkom zijn op hun bollenland. We verwachten dat hun aantal in de komende jaren gaat groeien.

Helaas zijn op dit moment slechts vier vogelaars actief op de bollenvelden. Vrijwilligers die